

[A. Lyng.]

at udvise mere initiativ — at den grønlandske fisk ligger i en klasse for sig som kvalitetsfisk; frembringelsen af dette produkt kræver mere arbejde, og fiskerne er ikke alene fiskere, men også fiskeriarbejdere. Den grønlandske fisk skal, forinden den indhandles, ikke alene afnakkes og flækkes, men den skal vaskes omhyggeligt. Den skal være kridhvid med hvide vinger, fuldstændig fri for sår og stik, blodpletter eller urenheder. Samme behandling kendes ikke hos vore nabofiskere, de lander fisken med forke. Færingernes fangst vaskes ikke omhyggeligt, før fisken er landet på Færøerne; det sker først ved fiskeriarbejdere. Jeg nævner dette, fordi det er en af forklaringerne på den minimale fangst af torsk i Grønland.

Medens jeg taler om statsrevisoratets betænkning, vil jeg gerne lige bemærke en avisomtale af denne, fordi jeg er bange for, at der har stået betydende kredse bag udtalelsen. Den 3. oktober i år stod der i Dagens Nyheder en lederartikel, som i temmelig kategoriske vendinger vendte sig imod den lovgivning, der for få år siden blev vedtaget af folketinget. Der udtaltes tvivl om — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til at fremkomme med nogle citater —:

„om man har hjulpet grønlænderne ved den forcerede udvikling, men det er uden for al tvivl, at den måtte have sin kontante pris i form af urentable fabrikker, underskudsgivende motorbådsbyggerier, fejlslaget fiskeri og mislykket fåreavl.“

Der stod i artiklen, at tabene først ville indvindes

„når børnesygdommene er overstået og fejlene afskrives . . . Det vil næppe kunne ske, før alt det nye sikres ved grønlændernes eget initiativ og egen trang til at gøre de mangeartede foretagender rentable.“

Det er i sin orden, når man gang på gang med alvorfulde ord har påkaldt grønlændernes eget initiativ i erhvervsudøvelsen. Det har man lov til, selv om det altid er sværere selv at prøve eller at underkaste sig visse vilkår end at holde formanings-taler; men at kritisere den nødtørftige modernisering af fiskeriet som en forceret udvikling synes jeg er helt ved siden af.

Tværtimod, anlæggene i Grønland er endnu for primitive. Det er rigtigt, at der blev brugt mange penge til opbygning af erhvervslivet i Grønland. Det er iøjnefaldende med disse bevillinger, fordi alle udgifter sker over statskassen og giver et forkert indtryk af en for hurtig udvikling. Hvis opbygningen skete uden om statskassen, ville man ikke hævde det samme. Man glemmer ofte, at grønlændernes fiskeri indtil 1954 har givet regnskabsmæssigt overskud. I 1955 var der for første gang et underskud på 35 000 kr. I 1956 var det et underskud på knap 700 000 kr., som blev dækket af konjunkturudligningsfonden, men i år ser det ud, som om der atter bliver balance.

Når man ser bort fra en isoleret betragtning af det grønlandske fiskeri, ser man, at meget af det fremmede fiskeri, der nu snart i mange år er foregået ved Grønland, tilsyneladende kun trives ved store stats-tilskud. Kun i Grønland forlanger man, at fiskeriet under alle omstændigheder skal balancere, selv om det går ud over befolkningens erhvervsmæssige sammensætning. Jeg tror, at det ikke mindst er af sådanne erhvervspolitiske hensyn, at Norge giver så store tilskud til Lofotfiskeriet; det er, fordi man ønsker at bevare fiskerne ved fiskerierhvervet.

Der er mange hernede, der mener, at grønlænderne er særlig begunstiget i erhvervslivet. De tænker ofte kun på mangelen på direkte skatter, på erhvervslånefondens lån til 4 pct.s rente og statens årlige tilskud til forbrugsvarer, der i disse år andrager 7-8 mill. kr., og som fiskerne sammen med andre grønlændere og danske har gavn af. Men de er som regel ikke opmærksomme på, at erhvervslivet i Grønland skal forrente og afskrive anlæg, der alt taget i betragtning er dobbelt så dyre at opføre pr. kvadratmeter som anlæggene hernede til sædvanlig rente på 7 pct. De er heller ikke opmærksomme på, at fiskerne i Grønland har højere driftsudgifter.

Endvidere har statsrevisoratet i sin betænkning om den grønlandske fåreavl — jeg beder atter om tilladelse til et kort citat — sagt,

„at produktionen giver et betydeligt underskud i forbindelse med den ringe udvikling, der har været at spore i fåre-